

Doživetja Geoparka Karavanke

Primož Vodovnik, Gerald Hartmann, Suzana Fajmut Štruel

Geopark Karavanke odlikujejo raznolika in ohranjena narava, izjemne geološke posebnosti, bogata in raznolika kulturna dediščina ter iskrena gostoljubnost domačinov. Vse to pa je moč najbolj pristno doživeti s potepom po geoparku, najbolje peš ali s kolesom.

Značilnost Geoparka Karavanke so globoki zeleni gozdovi, ki so dobesedno prepredeni s kolovozi in gozdnimi potmi, njihovi grebeni pa so dostopni po stezicah, ki praviloma vodijo do najboljših razglednih točk. Ob markiranih planinskih poteh so številne kočice, kjer pohodnikom nudijo toplo zavetje in prenočišče, krepčilno hrano in pijačo ter prijazne nasvete. Čez Geopark Karavan-

ke potekajo številne daljinske poti, kot na primer Via Alpina, Evropska pešpot E6, Slovenska planinska pot, Koroška planinska pot ... Tokrat bomo posebej omenili dve, Južnoalpsko panoramsko pot in koroški hribovski izziv - K24. Južnoalpska panoramska pot, slovensko imenovana tudi Panoramska pot Karavanke, ki poteka po vrhovih od Roža pa vse do Štajerske, vodi skozi Geopark Karavanke s kar šestimi od sedemnajstih etap. Prehodite jo lahko sami ali pa z izžolanimi vodniki Geoparka Karavanke, ki vas bodo popeljali do nepozabnih skrivnih koticov in vam povedali marsikatero zgodbo o legendah in o življenju v Karavankah. K24 je 80 kilometrov dolga pot z vzponi na pet najvišjih vrhov okoli Črne na Koroškem

Gorskokolesarski park Jamnica. Foto: Urosh Grabner.

- Uršljo goro (1.699 metrov), Smrekovec (1.577 metrov), Raduho (2.062 metrov), Olševo (1.930 metrov) in Peco (2.125 metrov). Najbolj vzdržljivi in drzni gorniki, ki premagajo pot v manj kot 24 urah, postanejo člani Kluba 24. Tudi če niste ravno ekstremni športnik, se je na te vrhove vredno povzpeti. Priporočamo pa, da jih osvojite in doživite na večdnevni turi ali pa v obli-

ki posameznih vzponov. Obiskovalci se tudi sicer radi podajo na gorske vzpone na Peco, Košuto (2.133 metrov), Obir (2.139 metrov), Uršljo goro, Olševo, Raduho, na pohode po širnih prostranstvih »ugaslega vulkana« Smrekovca ali pa na katero od urejenih zanimivih tematskih poti, primernih za sproščujoče sprehode ali pa raziskovalna potepanja. Vse več je vključevanja dodatnih

interpretacijskih točk Geoparka Karavanke in posredovanja novih znanj na tematskih in geoloških učnih poteh. Omeniti velja Geološko Kapelsko krožno pot, za katero bi geološko poenostavljeno lahko rekli, da se na njej obiskovalci sprehajajo iz Evrope v Afriko in nazaj, ali pa Geološko pohodno pot Obir, ki - kot že ime pove - vodi do Obirja, najvišjega vrha Geoparka Karavanke. V

Mežici je geološka učna pot, ki vodi med domiselno urejenimi interpretacijskimi točkami ob mestu in v njem. V pripravi je tudi nova čezmejna daljinska geološka pot, ki bo zajela celotno območje Geoparka Karavanke in pohodnike v več kot desetih etapah popeljala mimo ključnih geoloških in ostalih naravnih ter kulturnih točk.

V Geoparku Karavanke postaja pohodništvu in planinarjenju vse bolj enakovredno kolesarjenje. Tu najdete več kot tisoč kilometrov označenih ali na zemljevide vrisanih kolesarskih izletov različnih vrst in težavnosti, številne urejene kolesarske steze, gorske in gozdne ceste ter kolovoze, po katerih je dovoljeno kolesariti, edinstveno je podzemno kolesarjenje, veliko izjemnih poti za gorske kolesarje, številne so kolesarske prireditve in tekmovanja ... Raj za gorske kolesarje je gorskokolesarski park Peca, ki omogoča brezmejno kombiniranje izletov med gorami, na gore, okoli in celo skozi njih. Tod je možno kolesariti tudi dobesedno skozi goro, po opuščanih in skrivnostnih rudarskih rovih podzemlja Pece, globoko pod zemljo. Več kot pet kilometrov dolga edinstvena podzemna kolesarska pot vodi iz ene doline v drugo in jo je moč prekolesariti v spremstvu vodnika in ob soju naglavnih svetilk. Pot poteka po varnih rovih opuščenega rudnika in se dvigne le za približno 15 metrov. Na bližnji Jamnici je v gozdovih in na pobočjih s čudovitimi razgledi več kot 20 kilometrov urejenih stez, ki so namenjene varnemu uživanju z gorskimi kolesi. V parku se lahko odločate za nezahtevne steze ali pa si izberete poti s tehnično zahtevnejšimi odseki in si tako naberete izkušnje za kasnejše podvige na daljših izletih. Po severnih pobočjih sosednje Pece, kamor se je možno vzpeti s kabinsko žičnico ali s kolesom po makadamski gozdni cesti, pa poteka 12-kilometrski spust po najdaljši progi Flow

Nov adrenalinski gorsko kolesarski izziv po opuščanih rovih pod Peco - Black Hole spust. Foto: Tomo Jeseničnik.

Po vrhovih Geoparka Karavanke.
Foto: Gernot Langs.

Country spust v Evropi. Proga z največjim naklonom do pet odstotkov in višinsko razliko približno 1.000 metrov je primerna za vrhunske gorske kolesarje, z dovolj prevdnosti pa tudi za tiste manj vešče. O tem, kako pomemben postaja gorskokolesarski park Peca v mednarodnih okvirih, pa prča tudi dejstvo, da bo letos gostil prestižno gorskokolesarsko dirko v okviru Enduro World Series 2018, eno od vsega osmih na svetu oziroma petih v Evropi. V Geoparku Karavanke na svoj račun pridejo tudi tisti, ki imajo raje bolj umirjena in manj zahtevna kolesarska doživetja na urejenih kolesarskih poteh in stezah v dolini. Na severovzhodnem delu Geoparka Karavanke poteka del trase mednarodne Dravske kolesarske poti, ki jo tu še posebej zaznamuje prehod preko visečega mostu St. Lucia. Posebno doživetje je tudi Umetnostna pot Pliberk–Šmihel, doživljajska pot po južni Koroški, ki po razgibani pokrajini med seboj povezuje cerkve,

znamenja, zdravilne vrelce, energetske kamne, galerije, moderne skulpture in najvišji železniški most v Evropi.

Kot v vsaki pravi alpski destinaciji je v Geoparku Karavanke poskrbljeno tudi za plezanje, bodisi v naravnem okolju bodisi v urejenih športnih plezališčih. Skalni grebeni Karavank so s svojimi razgibanimi stenami že od nekdaj vabili k raziskovanju ter osvajanju in preseganju nemogočega. Plezalsko zanimive gore tod so predvsem Obir, Raduha, Peca, Košuta in Uršlja gora. Vedno bolj priljubljeno postaja prosto plezanje. Kakovostna plezališča na prostem so skorajda v vsaki občini Geoparka Karavanke. Na slovenski strani prednjači Črna na Koroškem (Burjakove peči v dolini Tople, Matvoz v Javorju in Štenge), na avstrijski strani pa je najbogatejša ponudba v Železni Kapli (Türkenkopf/Tabora) in Selah (Košuta). V Selah je urejen tudi plezalni izobraževalni center (*Alpin Center Zell-Selah*).

Po kolesarskih poteh Geoparka Karavanke. Foto: Tomo Jeseničnik.

Spust po pobočjih Pece. Foto: Janez Žalig.

Pozimi je osrednja turistična točka Geoparka Karavanke gora Peca s sodobnim smučiščem, potmi za pohodništvo in krpljanje in pobočji za turno smučanje ter urejenimi progami za tek na smučeh na gori in ob njenem vznožju ali v tekaškem centru ob Breškem jezeru (*Pirkdorfer See*). Urejene proge za tek na smučeh so na voljo tudi na Selah ter v Črni na Koroškem, v njeni bližnji dolini Bistra, v športnem parku na Ravnah na Koroškem in v Kotljah. Na slovenski strani je več manjših smučišč. Na Ravnah na Koroškem se je neposredno ob smučišču mogoče ukvarjati s številnimi športi v pokritih objektih. V Kotljah pod Uršljo goro je najbolj priljubljena smučarska šola za otroke. V bližini Dravograda, nad Otiškim vrhom, je smučišče Bukovnik. Po vrhunskih smučarjih je znana Črna na Koroškem, s smučiščem, ki sega skoraj v središče kraja, poimenovanega tudi »vas olimpijcev«. Olimpijci in njihovi dosežki so predstavljeni v okviru stalne razstave v središču vasi. Tako rekoč celotni Geopark Karavanke je tudi pozimi

kot naročen za krajše sprehode in tudi za celodnevne pohode v naravo. Tiha vznemirjanja sredi višin, kanček alpske eksotike in razburljivosti lahko pozimi doživite na terenih, primernih za turno smuko pod vrhovi dvatisočakov. Omeniti velja še edinstveni zimski prireditvi v Geoparku Karavanke: najvišji adventni sejem v Avstriji, ki se ob decembrskih sobotnih večerih odvija ob zgornji postaji kabinske žičnice na Peci, ter tekmovanje v gradnji »snežnih gradov za kralja Matjaža« v Podpeci, ki s številnimi spremljajočimi dogodki tradicionalno poteka vsak zadnji konec tedna v januarju.

Če boste v Geoparku Karavanke v času kate ob številnih tradicionalnih prireditvah, nikakor ne zamudite priložnosti in jo obiščite. S posebno tradicijo se ponaša Pliberški jormak, ki se na polju ob mestu konec avgusta odvija že vse od leta 1393, in še danes Pliberk v času sejma postane gospodarsko, družabno in zabaviščno središče celotne Koroške.

Poleti so na južnem Koroškem najtoplejša

Gradovi kralja Matjaža. Foto: Tomo Jeseničnik.

jezera v Avstriji, zato ne preseneča vrvež ob njih. Prav v Geoparku Karavanke se nahajata Breško (*Pirkdorfer See*) in Ženeško jezero (*Sonneger See*), obe manjši od bližnjega, največjega in turistično najbolj obiskanega Klopinskega jezera (*Klopeiner See*), a sta zato še toliko bolj privlačni za poletno sproščanje ob vodi. Pod Uršljo goro na slovenski strani spi Ivarčko jezero, a je zato toliko bolj živahno ob »olimpijskem« bazenu na Ravnah na Koroškem. Ob jezerih in ob rekah je možen tudi ribolov. Še posebej privlačni so revirji Bela (*Vellach*), Obirsko (*Ebriach*) in Korški potok (*Trögernerbach*), ki so podobni hudourniškim vodam in so dostopni zgolj ribičem muharjem. Ribariti je mogoče tudi na Dravi. Kot največja reka v Geoparku Karavanke pa ponuja še številna druga doživetja. V Dravski dolini je nekoč najpomembnejšo gospodarsko dejavnost, ko so splavarji prevažali les po reki v daljne kraje, danes moč podoživeti na pravih splavih, le da so ti sedaj namenjeni turističnim vožnjam. Na njih pa je poskrbljeno tudi za bogat spre-

mljajoči zabavni in kulinarčni program.

Posebnost Geoparka Karavanke so namreč tudi izvirna doživetja dediščine. Dejavnosti, s katerimi so se nekoč ukvarjali naši predniki, dobivajo danes drugo podobo kot privlačna turistična ponudba. V prejšnjih stoletjih se je tu razvilo rudarstvo, zdaj pa je na slovenski strani nekdanji rudnik v Mežici urejen v turistični rudnik in muzej, ki ga lahko obiščete z rudarskim vlakom in si ga ogledate peš, doživite pa ga lahko tudi z - že omenjenim - enkratnim kolesarjenjem ali z veslanjem s kajaki po opuščeni skrivnostnih rovih v Podzemlju Pece. Tudi nad Železno Kaplo so nekoč rudarili in prav rudarji so odkrili Obirske kapniške jame, ki navdušujejo s kapniki in skrivnostnim podzemnim jezercem ter veljajo za enega od največjih avstrijskih »čudežev narave«, ki si ga je možno ogledati samo v spremstvu vodnikov.

V Železni Kapli in v Mežici sta tudi osrednji informacijski središči čezmejnega Geoparka Karavanke, kjer se lahko dogovorite

S kajakom v Podzemlju Pece. Foto: Tomo Jeseničnik.

Na turistični kmetiji. Foto: Tomo Jeseničnik.

za vodene ogledne Geoparka Karavanke, tako za skupine kot tudi za posameznike. Na delavnicah, ki so primerne za vse starostne skupine, boste spoznali, da je geologija tudi »zabavna, poučna in nič mučna«.

Ko se je ob aktivnostih ali po napornem dnevu treba okrepcati ali če ste raje dejavni zgolj za mizo, je v Geoparku Karavanke odlično poskrbljeno s pristnimi kulinaričnimi presenečenji, ki jih je mogoče doživeti na številnih gostoljubnih turističnih kmetijah in v gostilnah. Naravno, domače in drugačno so besede, s katerimi lahko opišemo posebnosti koroške kulinarike. Posebej omeniti velja okusni črni ali rženi kruh ter ajdov kruh in druge dobrote iz podjunske ajde, ki se odlično podajo k po starih receptih pripravljenim mesninam, mlečnim izdelkom ali pridelkom z domačega vrta. Koroška slovi po odličnem moštu, tradicionalni pijači, pridobljeni z alkoholnim vretjem soka iz starih sort jabolok, in sokovih iz doma pride-

lanega, neškropljenega sadja. Čeprav Koroška ne slovi ravno kot vinorodna dežela, vas v Žitari vasi presenetijo celo s svojim vinom. Za dobrodošlico pa vam tod vedno ponudijo kakšno izvirno žganje – nemalokrat najbolj cenjen in dragocen »črničov snops«, za liter katerega je treba nabrati kar 22 kilogramov borovnic ...

Vabljeni, da skrivnosti Geoparka Karavanke začnete odkrivati in doživljati tudi vi.

Primož Vodovnik: RRA Koroška, Regionalna razvojna agencija za Koroško regijo, Dravograd.

Gerald Hartmann: Delovna skupnost Geopark Karavanke, Železna Kapla/Bad Eisenkappel.

Suzana Fajmut Štruel: Turistični rudnik in muzej Podzemlje Pece, Mežica.